

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบัน ต้องยอมรับว่ากระแสความสวยงามเป็นสิ่งที่คุณหญิงทุกคนพึงปรารถนา เป็นยุคแห่งทุนนิยม ที่คนหันมาให้ความสำคัญกับคุณค่าทางวัตถุและภาพที่สัมผัสได้ภายนอก มากกว่าคุณค่าทางจิตใจหรือความสัมพันธ์ในมิติที่ลุ่มลึกกว่า เป็นยุคที่สื่อกระแสหลักทุกแขนงต่างสะกดจิตพวกเราอยู่ทุกวันให้คนเชื่อว่า ความสมบูรณ์ของรูปร่างหน้าตา (First Impression) คือสิ่งที่คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญนำหน้าเรื่องอื่น ๆ จึงเป็นการย้อนกลับไปมองความเชื่อในสมัยวิกตอเรียน (Victorian belief) ว่า คุณลักษณะของบุคคลสามารถมองเห็นได้ผ่านรูปลักษณะภายนอกของบุคคลนั้น และความสวยงามทางรูปร่างภายนอก ก็สะท้อนถึงความสวยงาม ในเชิงจิตวิญญาณภายในของบุคคล (โกสม โอมพรนุวัฒน์, 2545, น. 2) จึงเป็นการตอกย้ำความเชื่อในสมัยวิกตอเรียน ว่าร่างกายที่สวยงามเป็นสัญญาณบอกถึงคุณลักษณะที่สวยงามภายใน “สิ่งที่สวยงามคือสิ่งที่ดี” (What is beautiful is good) ตั้งแต่ในอดีตสังคมไทยมีการปลูกฝังเรื่องความเชื่อเรื่องบุญกรรมว่า ความไม่เท่าเทียมกัน ทางสถานภาพที่ดำรงอยู่ในภพนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากบุญกรรมและการสะสมบุญบารมีมาตั้งแต่ชาติภพก่อน ๆ ด้วยความคิดนี้ ผลิตผลแห่งความงามจึงเป็นวัตถุแห่งอภิสิทธิ์ที่ผูกติดกับบุญบารมีของผู้ครอบครอง สิ่งของที่สวยงามคู่ควรกับผู้มีบุญบารมีสูงเท่านั้น การครอบครองสิ่งที่ดีสังคมให้ค่าว่าความสวยงาม จึงเป็นเครื่องประกอบเกียรติยศหรือเครื่องแสดงบุญกุศลซึ่งสั่งสมไว้ในอดีต (สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์, 2538, น. 52, อ้างถึงใน กชกรณ์ เสรีฉันทฤทธิ์, 2551, น. 157)

เดิมทีเรามักได้ยินการเปรียบเทียบความงามของผู้หญิงกับดอกไม้ คือ ความเป็นธรรมชาติ และมักคุ้นเคยกับคำพังเพยไทย ที่ว่า “ไถ่งามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง” นั้นหมายถึง การเตือนให้ผู้หญิงเรารู้จักแต่งเนื้อตัวแต่งตัวให้น่าดู แต่พอเข้าสู่ยุคบริโภคนิยม อันเป็นยุคของความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว เช่นเดียวกับวิวัฒนาการทางด้านการแพทย์ ก็ได้พัฒนาให้ก้าวล้ำมากยิ่งขึ้น ดังนั้นคำนิยามที่ว่า “สวยด้วยแพทย์” หรือ “สวยด้วยมีดหมอ” จึงกลายเป็นสำนวนใหม่ที่ถูกเพิ่มเข้าไป จนทำให้การศัลยกรรมสำหรับผู้รักสวยรักงามกลายเป็นเรื่องที่ยอมรับของคนในสังคมไปแล้ว และดูเหมือนเป็นเรื่องปกติธรรมดาเหมือนการเดินเข้าร้านเสริมสวยทั่วไป เพียงแต่การ

ทำศัลยกรรมนั้นต้องใช้ทุนทรัพย์และความพร้อมทางด้านจิตใจ (ที่จะยอมรับผลที่ได้รับหลังการทำศัลยกรรม) มากกว่าการเสริมสวยภายนอกเท่านั้น ดังนั้นเมื่อผู้หญิงยุคปัจจุบันเลือกที่จะสวยด้วยศัลยกรรมหรือสวยด้วยมีดหมอ ความสวยของเธอจึงมักถูกเรียกว่า “สวยแบบดอกไม้พลาสติก”

ในปัจจุบันความคิดความเชื่อที่ว่าร่างกายจะสวยหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบุญวาสนาที่ทำมาแต่ปางก่อน หรือแล้วแต่พ่อแม่ให้มากลายเป็นเรื่องล้าสมัยไปแล้ว เพราะด้วยความทันสมัยและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการแพทย์ ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการลบเลือนจุดบกพร่องที่มีได้ง่ายขึ้นในการแก้ไขรูปร่างหน้าตาให้เป็นไปอย่างที่ต้องการ ประกอบกับยังมีสื่อโฆษณาเข้ามาเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างตอนก่อนและหลังทำ จึงทำให้เกิดความคาดหวังมากขึ้นว่านี่คือทางออกที่สวยงามหรือสวย โดยเฉพาะผู้หญิงซึ่งมีมีโนภาพในเรื่องของความสวยความงามและความละเอียดอ่อนมากกว่าผู้ชายเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ดังนั้นการทำศัลยกรรมเสริมความงาม จึงได้กลายเป็นทางเลือกกระแสหลักสำหรับผู้ที่ไม่พึงพอใจในความสวยตามธรรมชาติของตนหรืออาจจะเป็นคำตอบสุดท้ายให้กับบรรดาคุณผู้หญิงทั้งหลายที่จะช่วยเปลี่ยนและเสริมสร้างรูปลักษณ์ที่ดีได้ตามที่คิดฝันสามารถเนรมิตให้รูปร่างหน้าตาดีขึ้น ประหนึ่งดารา นางแบบได้ ผู้หญิงยุคใหม่ที่เลือกทำศัลยกรรมเสริมความงาม ไม่ได้มุ่งแค่พัฒนาบุคลิกภาพเพียงอย่างเดียว แต่ด้วยเหตุผลสำคัญทางใจจากความเชื่อที่ว่า “ความสวยสมบูรณ์แบบจะดึงดูดความสนใจจากคู่รักและเพศตรงข้ามได้” ดังตัวอย่างที่เห็นได้ในสังคมยุคปัจจุบัน ที่สังคมชายเป็นใหญ่ให้ความสำคัญของผู้หญิงจากรูปลักษณ์ภายนอก ทำให้ผู้หญิงจำนวนมากต้องหันมาสนใจและให้ความสำคัญกับความสวยงามของตนเอง รวมถึงการค้นคว้าหาวิธีต่าง ๆ นานาเพื่อมาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตนเองให้สวยดูดีในแบบที่ผู้ชายพอใจ

เมื่อผู้หญิงต้องการความสวย ซึ่งผู้หญิงสวยจะต้องมีรูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณหมดจดเป็นที่พอดตา ซึ่งผู้หญิงน้อยคนนักที่เกิดมาจะมีร่างกายทุกอย่างพร้อมสรรพหรือที่เรียกกันว่า เพอร์เฟกต์ (Perfect) และด้วยเหตุที่ว่าเป็นผู้หญิงในทุกชาติทุกภาษามักจะมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันก็คือ การรักในความงามของร่างกาย ดังนั้นการทำศัลยกรรมตกแต่งให้รูปร่างหน้าตาดีสวยงามสมบูรณ์แบบจนเป็นที่พึงพอใจทั้งของตนเองและผู้คนรอบข้างที่พบเห็น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกสำหรับผู้หญิงยุคบริโภคนิยม ประกอบกับในโลกปัจจุบันที่เป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน ความสวยงามความทันสมัยของผู้หญิงอีกซีกโลกหนึ่งจึงถูกนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ มาสู่ผู้หญิงอีกซีกโลกหนึ่งอย่างรวดเร็ว (ศิริลักษณ์ คชนิล, 2550, น. 2) ทำให้เกิดการเปรียบเทียบความงามและเกิดความไม่พอใจในสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่ นำไปสู่ความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตัวเอง ด้วยการฟั่งมีดหมอหรือศัลยกรรมความงามนั่นเอง ซึ่งดูแล้วสอดคล้องกับความเห็นของนายแพทย์ มนตรี กิจมณี หัวหน้าสาขาศัลยศาสตร์ตกแต่ง โรงพยาบาลศิริราช ที่ว่า รูปร่างกับจิตใจแยกกัน

ไม่ออก เพราะทุกคนมีภาพรวมของตัวเอง (self image) ความสวยทำให้เกิดความสุข ความสบายใจ ผู้หญิงจึงต้องสำรวจตัวเองหาจุดดีจุดด้อยที่ตนเองต้องการแก้ไข และเนื่องจากดวงตาและหน้าอกเป็นจุดดึงดูดทางเพศที่สำคัญ จึงทำให้ผู้หญิงส่วนมากสนใจที่จะทำศัลยกรรมเสริมความงามในสองสิ่งนี้เป็นส่วนใหญ่ (กชกรณ์ เสรีฉันทฤกษ์, 2551, น. 158)

เป็นที่รู้กันดีว่าของดีอีกอย่างของวงการแพทย์บ้านเรา นอกจากการพัฒนาทางวิชาการและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการรักษาอาการเจ็บป่วยแล้ว การพัฒนาฝีมือมีดในการผ่าตัด ศัลยกรรมตกแต่งของบ้านเราก็น่าจะเป็นที่ยอมรับกันในวงการศัลยกรรมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเทียบอัตราค่าเงินของต่างชาติกับค่าผ่าตัดประเภทนี้ ถือได้ว่ายังค่อนข้างถูก ทำให้การผ่าตัด ศัลยกรรมตกแต่งกลายเป็นอีกจุดหนึ่งที่ไทยสามารถดึงดูดให้ชาวต่างชาติ เข้ามาเยี่ยมเยือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อช่วงต้นปีที่ผ่านมา จะเห็นได้จากการที่ประเทศไทย ได้มีการจัดงาน “Proud Asia 2008” ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 20-23 มีนาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งภายในงานจะมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการและวิทยาการทางการแพทย์ด้านศัลยกรรมตกแต่ง การแสดงและจำหน่ายสินค้า บริการด้านสุขภาพและความงาม ทั้งจากธุรกิจสปาและธุรกิจเสริมความงาม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ที่ในขณะนี้เริ่มเป็นที่รู้จักและมีแนวโน้มว่าจะเป็นที่นิยมกันมากขึ้น

จากบทสัมภาษณ์ โดย นายแพทย์ กมล วัฒนไกร เลขาธิการสมาคมศัลยแพทย์ตกแต่งแห่งประเทศไทย ได้อธิบายเรื่องการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ให้ฟังว่า

โรงพยาบาลบางแห่งก็มีทำแล้ว เป็นแบบเสนอแพคเกจท่องเที่ยวระยะสั้น ๆ อย่างเช่น ชาวต่างชาติที่อยากมาทำฟันปลอมในเมืองไทยก็ติดต่อมา ทางโรงพยาบาลจะเสนอแพคเกจ 7 วัน คือ บินมาถึงวันแรก มาพิมพ์ฟัน จากนั้นก็พาเที่ยวพาทัวร์ เพราะบ้านเรานี้ถือว่าได้เปรียบเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวอยู่หลายช่วงตัว พอเที่ยวได้ 6 วัน วันที่ 7 จะกลับก็ให้มาใส่ฟันปลอม แล้วก็กลับบ้าน คือได้มาทั้ง ศัลยกรรมและได้พักผ่อนไปในตัว เหล่านี้เป็นต้น (มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค, ม.ป.ป.)

จะเห็นได้ว่าไม่เพียงแต่ภาคเอกชนเท่านั้นที่ตื่นตัวกับการทำศัลยกรรม ภาครัฐบาลก็ตระหนักถึงเม็ดเงินที่จะได้จากธุรกิจนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ช่วยส่งเสริมโรงพยาบาลขึ้นหนึ่งต่าง ๆ ให้รับทำศัลยกรรมเสริมความงามให้แก่ชาวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทยเพื่อทำศัลยกรรมโดยเฉพาะ เมื่อประมาณ 30 กว่าปีที่แล้ว ประเทศไทยมีศัลยแพทย์เพียง 10 คน แต่ปัจจุบันประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็น “แหล่งรวมการทำศัลยกรรม” คือเป็นแหล่งการผ่าตัดศัลยกรรมที่ถูกต้องและมีคุณภาพ โดยเป็นตัวเลือกอันดับต้นๆ ที่ต่างชาติเลือกที่จะเดินทางเข้ามาใช้บริการ

ความต้องการทำศัลยกรรมตกแต่งเป็นเพียงแค่ปัญหาทางจิตใจเท่านั้น ไม่ใช่โรคทางจิต กลุ่มคนเหล่านี้ต้องการเพียงแค่สิ่งที่ดีกว่าในชีวิตด้วยเหตุผลแตกต่างกันไป เช่น เสริมความมั่นใจให้ตนเอง เสริมบทบาทอาชีพการงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตามมีบางคนที่เป็โรคทางจิต เพราะไม่เคยพอใจรูปร่างหน้าตาของตนเองเลย จะคอยหาเรื่องติดลอดเวลา ความไม่พอใจของตนเองทำให้พยายามแสวงหาหนทางแก้ไข เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะซื้อยามาทา แต้มสิว จนกระทั่งพืงมีดหมอทำจนกระทั่งเกิดความเดือดร้อนกับตนเองและกับคนอื่น เช่น ต้องเอาเงินที่เก็บหอมรอมริบของครอบครัวมาใช้ทำศัลยกรรม ซึ่งโรคนี้ชื่อว่า Body dysmorphic Disorder คือ เป็นความรู้สึกที่ไม่พอใจในตัวเอง ไม่ชอบอะไรในตัวเองเลย เช่น ไปเสริมจมูกจนแหลมเปี้ยว ส่องกระจกไปมาก็ไม่พอใจ แก้วแล้วแก้วอีก ทั้ง ๆ ที่หมอบำทำทุกวิถีทางที่คิดว่าดีที่สุดแล้วแต่ก็ยังไม่พอใจ นาคกใจที่คนส่วนใหญ่ที่เป็นโรคนี้มักไม่ค่อยได้พบจิตแพทย์ เขาจะไปหาแต่ศัลยแพทย์ ศัลยกรรมตกแต่ง ถ้าไม่พอใจก็จะใช้วิธี Doctor Shopping คือการเปลี่ยนหมอไปเรื่อย ๆ สุดท้ายตัวเองก็เป็ทุกข์มาก รู้สึกว่ารูปร่างผิดปกติ แต่ลื้มมองไปว่านี่ความผิดปกติทางจิตใจ และมักจะมีอาการซึมเศร้า จิตตก เก็บเนื้อเก็บตัว คาดหวังแล้วไม่ได้ และโทษตัวเอง อารมณ์แนวเดียวกับราชาเพลงป๊อป ไมเคิล แจ็คสัน (โชติรส, 2548, น. 2-3)

และเมื่อเร็ว ๆ สื่อมวลชนเกาหลีได้รายงานข่าวสยของอุทาหรณ์สอนใจคนอยากสวย ผิดธรรมชาติ กรณีของนางยัง เมียวคู อายุ 48 ปี ซึ่งผ่าตัดทำศัลยกรรมมาตลอดเวลา 20 ปี ตั้งแต่อายุ 28 ปี โดยเข้าผ่าตัดใบหน้ามานับครั้งไม่ถ้วน ทั้งในเกาหลีใต้และญี่ปุ่น จนแพทย์ไม่ยอมทำให้ อีกต่อไป ในที่สุดมีอาการป่วยทางจิตเป็นโรคเสพติดการทำศัลยกรรม และอาการหนักถึงขนาดใช้น้ำมันพืชทำอาหารฉีดเข้าใบหน้าแทนซิลิโคน ส่งผลให้เสียโฉมอย่างรุนแรง

ภาพที่ 1

ภาพของนางยัง เมียวคู ชาวเกาหลีใต้ สาวคลั่งศัลยกรรม ฉีดน้ำมันพิษ
แทนซิลิโคนจนหน้าเละ

ที่มา: “พิษศัลยกรรม ทำสวยเสียเอง,” โดย Quizz, 2551.

ขณะนี้ประเด็นเรื่องสุขภาพจิตของคนใช้ศัลยกรรมความงามเริ่มเป็นที่สนใจมากขึ้น ปี 2547 มหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย เปรียบเทียบคนใช้ศัลยกรรมความงามกับคนใช้ผ้าตัดทั่วไป พบว่า ร้อยละ 19 ของคนใช้ศัลยกรรมความงามเคยมีประวัติด้านสุขภาพจิต และร้อยละ 18 ได้รับการรักษาโดยยาทางจิตเวชเทียบกับคนใช้ผ้าตัดทั่วไปที่มีประวัติด้านสุขภาพจิตเพียงร้อยละห้า ที่ห้องปฏิบัติการด้านอุดมคตินิยมและจิตพยาธิวิทยา ที่มหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบีย ซึ่งจัดให้อุดมคตินิยมเป็นลักษณะการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพผิดเพี้ยน ซึ่งเชื่อมโยงกับปัญหาส่วนตัวและปัญหาทางสังคมที่นำไปสู่การฆ่าตัวตาย เมื่อเร็ว ๆ นี้มีการศึกษาชี้ให้เห็นว่าร้อยละ 79 ของ “ผู้คลั่งไคล้ความสมบูรณ์แบบอย่างสุดโต่ง” เคยทำศัลยกรรมเสริมความงาม

สวยด้วยมีดหมอหรือศัลยกรรมพลาสติกกำลังถูกมองว่าได้สร้างพฤติกรรมเสพติด เมื่อมีหลายคนที่ไปรับบริการบริการซ้ำแล้วซ้ำเล่า ก่อนหน้านี้นักคลินิกที่ให้บริการศัลยกรรมความงามมักจะเป็นสถานที่เฉพาะในหมู่แวดวงคนบันเทิง ดารา นางแบบ นักร้อง หรือ นางงาม ที่ต้องหากินอยู่กับความสวยความงามเท่านั้น แต่ทุกวันนี้กระแสนิยมการทำศัลยกรรมเสริมความงามกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทั่วไปเสียแล้ว และกำลังแพร่ระบาดไปทั่วทุกวงการ ดังที่กล่าวมาข้างต้นว่าผู้หญิงที่ตัดสินใจเข้ารับการทำศัลยกรรมความงามนั้น นอกจากจะมีความพร้อมทางด้านทุนทรัพย์แล้ว เธอยังต้องมีความพร้อมทางด้านจิตใจด้วย นั่นหมายถึงว่าภายหลังการทำศัลยกรรมความงามนั้น ผลที่ผู้หญิงได้รับอาจไม่ตรงกับความต้องการของเธอร้อยเปอร์เซ็นต์และเธอต้องทำใจยอมรับให้ได้กับผลลัพธ์ที่ออกมา จากบทสัมภาษณ์นายแพทย์ สมศักดิ์ เจริญชัยปิยกุล รองเลขาธิการแพทยสภา ในหนังสือพิมพ์โพสทูเดย์ ฉบับวันที่ 19 ตุลาคม 2549 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการร้องเรียนเรื่องศัลยกรรมความงามผ่านแพทยสภาที่ผ่านมาไม่มีมากนักเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ใช้บริการในแต่ละปีที่มีกว่าหนึ่งหมื่นรายต่อปีดังสถิติที่รวบรวมได้ดังนี้

ตารางที่ 1
จำนวนผู้ร้องเรียนเรื่องศัลยกรรมความงาม

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ร้องเรียน (คน)
2541	2
2542	6
2543	6
2544	5
2545	4
2546	4
2547	3
2548 (ครึ่งปี)	8

ที่มา: โดย กชกรณ์ เสรีฉันท์ฤกษ์, 2551, *วาทกรรมความงามของผู้หญิงในสังคมไทย : มุมมองพหุมติ*, น. 160.

อย่างไรก็ดี สถิติข้างต้นเป็นสถิติของผู้หญิงที่มาร้องเรียนผ่านแพทยสภาที่ดูเป็นตัวเลขที่น้อยเมื่อเทียบกับผู้ใช้บริการเป็นหมื่นรายต่อปี แต่เราต้องไม่ลืมว่ายังมีผู้หญิงที่ได้รับผลการศัลยกรรมความงามอีกเท่าไรที่ไม่ได้ร้องเรียนผ่านแพทยสภา ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลเรื่องความอายที่จะต้องนำเสนอตนเองต่อสังคม ความไม่รู้เท่าทันในเรื่องกฎหมายที่จะไปร้องเรียน หรือแม้แต่การยอมรับทำใจยอมรับตัวเองได้ ดังนั้นผู้หญิงกับการศัลยกรรมเสริมความงาม จึงเป็นประเด็นทางสังคมที่มีความสำคัญ เนื่องจากทุกวันนี้การให้คุณค่าทางสัญลักษณ์ความงาม ถูกสร้างผ่านพลังของการโฆษณา การใช้สื่อและอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยเหลือผู้หญิงที่มีความกังวลในรูปร่างหน้าตา ให้มีความงามตามรูปแบบดารารหรือนักร้อง ที่เห็นได้ตามสื่อโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารทั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้หญิงในภูมิภาคเอเชียรู้สึกว่ สื่อและโฆษณากำลังจัดตั้งมาตรฐานที่ค่อนข้างสูงและไม่ตรงกับความเป็นจริงขึ้น และหวังให้สื่อและผู้โฆษณาทายทอดภาพลักษณ์ของผู้หญิงในแง่มุมที่หลากหลายมากกว่านี้ ซึ่งผู้หญิงไทยเองก็จัดให้อยู่กลุ่มที่วิพากษ์วิจารณ์บทบาทของสื่อในทางลบค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตามผู้หญิงไทยกลุ่มเดียวกันนี้เอง กลับเชื่อว่าคนดังในแวดวงบันเทิงจะเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับหญิงสาว โดยคิดเป็นจำนวนถึง 80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือว่ามากกว่าชาติอื่น ๆ ในเอเชีย

ด้วยเหตุที่ดารานักแสดง เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลและมีบทบาทต่อภาพลักษณ์ของคนในสังคมเป็นส่วนใหญ่ ดารานักแสดงในปัจจุบันมองตัวเองว่าเป็นสินค้าแบรนด์หนึ่งที่สามารถขายได้ จึงพยายามทำทุกวิถีทางที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับตัวเอง การเสริมเติมแต่งความงามจึงเป็นอีกทางออกหนึ่งที่จะทำให้ตนเองดูดีมีราคาขึ้น ดังนั้นความสวยจึงเป็นเครื่องมือหลักในการทำงาน ทำให้ดารานักแสดงต้องพึ่งพาการทำศัลยกรรมกันมากขึ้นและอย่างต่อเนื่อง แต่ในอีกด้านหนึ่ง พิษภัยของศัลยกรรมก็ถูกเผยแพร่ออกไปจากดารานักแสดงคนแล้วคนเล่า บางคนถึงกับเสียโฉม หน้าอกเน่าไปเลยก็มี แต่คำว่า “ศัลยกรรม” ก็ไม่เคยจางหายไปจากวงการบันเทิงเสียทีเดียว แต่กลับกลายเป็นกระแสความนิยมในหมู่ดารานักแสดงและเกิดเป็นปรากฏการณ์เลียนแบบของคนในสังคมขึ้น ดังเห็นได้จากผลสำรวจซึ่งรวมอยู่ใน ISAPS News วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของสมาคมศัลยแพทย์ตกแต่งนานาชาติ (The International Society of Aesthetic Plastic Surgery) ซึ่งจัดพิมพ์ปีละสามครั้ง ด้วยความร่วมมือกับสำนักพิมพ์ควอลิตี้ เมดิคอล พลัสลิซซิง) หนึ่งในสำนักพิมพ์ชั้นนำของโลกผู้จัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับศัลยกรรมตกแต่ง จากผลสำรวจได้สอบถามศัลยแพทย์มากกว่า 20,000 คน ในประเทศต่าง ๆ 84 ประเทศ โดยขอให้ศัลยแพทย์เชื่อมโยงชื่อของเซเลบริตี้เข้ากับสิบเอ็ดกระบวนการตกแต่งที่เป็นที่นิยมสำหรับทั้งผู้หญิงผู้ชาย จากผลสำรวจในกลุ่มผู้หญิงพบว่า หน้าอกและริมฝีปากเป็นอวัยวะที่ผู้หญิงเลือกทำศัลยกรรมตามเซเลบริตี้หรือดารามากที่สุดตามด้วยสะโพก จมูก และหน้าท้อง ประเภทของศัลยกรรม (“อิทธิพลของเซเลบิตีต่อศัลยกรรมความงาม,” ม.ป.ป.) ถูกเรียงลำดับตามความนิยม ดังนี้

- หน้าอก ทางเลือกที่เห็นได้ชัดสำหรับหน้าอก คือให้ดูเหมือนจีเซล บุนเซนด์ นางแบบชื่อดังชาวบราซิล, บริทนี สเปียร์ เจ้าของหญิงแห่งวงการเพลงป๊อปของอเมริกา, ซูซา พิกเกอร์ชื่อดังชาวบราซิล และพาเมลา แอนเดอร์สัน ดาราเซ็กซี่ชาวอเมริกัน
- ริมฝีปาก แองเจลิน่า โจลี่ เป็นเซเลบริตี้ที่ผู้หญิงที่เข้ารับการผ่าตัดเลือกที่จะลอกเลียน ริมฝีปากของเธอมากที่สุด ขณะที่ จูเลีย โรเบิร์ต ก็เป็นอีกทางเลือกที่ได้รับความนิยม
- สะโพก ผู้นำคือเจนนิเฟอร์ โลเปซ โดยคิดเป็นร้อยละมากที่สุด ทางเลือกอื่น ๆ ได้แก่ จูเลียนา เปอซ จากบราซิล และฮัลลี เบอร์รี่ และแซนดร้า บูลล์ค็อค ชาวอเมริกัน
- จมูก ไม่มีข้อสงสัยว่าจมูกของ นิโคล คิดแมน เป็นที่ชื่นชอบของสาว ๆ ทั่วโลก ทางเลือกรองลงมาได้แก่ จูเลีย โรเบิร์ต, เจนนิเฟอร์ อนิสตัน, ซูซา และในแบบคลาสสิก ได้แก่ เกรซ เคลลี และเจ้าหญิงแมรีแห่งเดนมาร์ก ซึ่งเป็นชาวทัสมาเนีย
- หน้าท้อง ในบางวัฒนธรรมการเปิดเผยหน้าท้องเป็นที่นิยมอย่างยิ่ง ทางเลือกที่นิยมกันมากทั่วโลก คือ จีเซล บุนด์เซน ตามมาติด ๆ ด้วย ซากิรา, เดมี มัวร์, บริทนี สเปียร์, (ในช่วงต้นของอาชีพเธอ) และ ธาเลีย (เม็กซิโก)

- ตา ได้แก่ แองเจลิน่า โจลี่ เป็นที่ชื่นชอบอย่างเห็นได้ชัดในสาขานี้ รวมถึง แคเธอรีน ซีต้า-โจนส์, เดมี มัวร์, มิเชลล์ ไฟเฟอร์ และแซลมา ฮาเยค และยังได้มีการอ้างถึง โซเฟีย ลอร์เรน, อลิซาเบธ เทย์เลอร์, แคเธอรีน เดอเนฟ และเกรตา การ์โบ ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นว่าความงามในภาพยนตร์เป็นความงามอันอมตะ
- แก้ม ผู้หญิงส่วนใหญ่อ้างถึง โซเฟีย ลอร์เรน ตามมาด้วย มิเชล ไฟเฟอร์, นิโคล คิดแมน, แองเจลิน่า โจลี่ และมาริลิน มอนโร
- ขา มีสามทางเลือกเสมอกัน ได้แก่ ทีน่า เทอร์เนอร์, ชารอน สโตน และคาเมรอน ดิแอซ ตามมาด้วยเจนนิเฟอร์ โลเปซ
- ผม แม้ว่าการปลุกผมไม่ใช่สิ่งธรรมดาสำหรับผู้หญิงเหมือนกับผู้ชาย แต่ จีเซล บุนเชนด์ ก็เป็นทางเลือกแรก ตามมาติดด้วย ๆ เจนนิเฟอร์ อนิสตัน และจูเลีย โรเบิร์ต
- คาง ไม่มีผู้นำที่ชัดเจนในประเภทนี้ ท่ามกลางชื่อต่าง ๆ ที่ถูกอ้างถึงมี ชานยา บราก้า, นิโคล คิดแมน, จูเลีย โรเบิร์ต, และชาร์ลิส เทรอน
- หน้าผาก เป็นส่วนหนึ่งที่มีการอ้างถึงน้อยที่สุดในสิบอันดับประเภททางเลือกที่นำมา คือ นิโคล คิดแมน, มาดอนนา, อลิซาเบธ เทย์เลอร์, และโอปรา วินฟรีย์

ภาพที่ 2

นิตยสารชื่อดังออกมาแฉเบื้องหลังความสวยของดาราฮอลลีวูด อย่างหมดเปลือก

ที่มา: “หมอแฉดาราฮอลลีวูดกว่า 60% ศัลยกรรมทำสวย,” Popcornfor2, 2550.

อย่างไรก็ตามเรื่องศัลยกรรมในปัจจุบันดูเหมือนเป็นเรื่องปกติในหมู่ดารานักแสดงหรือเหล่าเซเลบริตี้ เมื่อพบเห็นเรื่องราวการทำศัลยกรรมของบรรดาดารานักแสดง บ่อยครั้งเข้าและเกิดพฤติกรรมเลียนแบบตาม โดยเฉพาะเด็กบางคนวุฒิภาวะยังไม่พร้อมที่จะตัดสินใจทำด้วยซ้ำ จึงนับเป็นเรื่องที่น่าวิตกยิ่ง และล่าสุดคำว่า “ศัลยกรรม” ก็ได้นำไปสู่การ “ฆาตกรรม” จนกลายเป็นข่าวใหญ่โตตามหน้าหนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน

จากการที่ผู้ศึกษาได้ทำงานเป็นนักแสดงอยู่ในสังกัดไทยทีวีสีช่อง 3 และคลุกคลีอยู่ในธุรกิจอุตสาหกรรมบันเทิงมาเป็นเวลานานนับสิบปี พบว่า ดารา กับคำว่าศัลยกรรมน่าจะเป็นของคู่กัน โดยผู้หญิงอาจจะได้รับอิทธิพลจากกระแสของสารที่สื่อถึงความสวยความงามและภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสื่อต่าง ๆ นับหมื่นนับแสน ทั้งจากโฆษณาโทรทัศน์ รายการเรียลลิตีโชว์ สื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อสิ่งพิมพ์ บทความในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร รวมไปถึงคนที่มีส่วนสำคัญซึ่งมีอิทธิพลทำให้การศัลยกรรมเป็นที่นิยมในวงกว้างมากขึ้นเรื่อย ๆ นั่นก็คือ ดารา นักร้อง ในวงการบันเทิงทั้งไทยและต่างประเทศ จากข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ คาดว่าน่าจะถึง 70 เปอร์เซ็นต์ของดารานักแสดงในวงการบันเทิงล้วนผ่านมีดหมอเพื่อเพิ่มความงามมาแล้วทั้งนั้น สาเหตุเพราะสังคมคนบันเทิงเป็นอาชีพที่ต้องขายรูปร่าง หน้าตา และบุคลิกภาพที่ดีเป็นด่านแรกขณะที่ความสามารถในการแสดงจะดีหรือไม่ดี เป็นอีกเรื่อง ซึ่งสามารถแก้ไขหรือฝึกฝนกันได้ แต่ถ้าหากหน้าตาดี รูปร่างเพอร์เฟกต์ แถมหน้าอกใหญ่ ก็สามารถแจ้งเกิดในวงการได้สบาย ดูได้จากดาราเกาหลี ญี่ปุ่นก่อนเข้าวงการเป็นตัวอย่าง ดาราเกาหลีส่วนใหญ่ 90% ทำศัลยกรรมทั้งนั้น แม้แต่ในดาราฮอลลีวูดจำนวนมากก็ต้องเข้าทำการตกแต่ง เพื่อเติมส่วนเหลือหรือส่วนขาด หรือตัดแต่งส่วนที่เกินออกไป บางคนหน้าตาอาจทำให้ขาดความมั่นใจจนมีอาจนำความสำเร็จมาในชีวิตได้ อีกทั้งการแข่งขันในอุตสาหกรรมบันเทิงที่สูง บวกกับเม็ดเงินหมุนเวียนที่มีจำนวนมหาศาล จึงทำให้ดารานักแสดงต้องทำตัวเองให้แลดูสวยดึงดูดอยู่ตลอดเวลา บ่อยครั้งเราจึงมักจะได้ยินกระแสข่าวดาราทั้งหญิงหรือชาย ต้องหันไปพึ่งมีดหมอเพื่อเสริมความสวยความหล่อกันเป็นแถว แถมยังต้องวิ่งตามเทรนด์ใหม่ ๆ อย่างยุคนี้ปากต้องอวบอิ่ม หน้าอกต้องใหญ่ไว้อีก่อน จนทำให้การศัลยกรรมกลายเป็นแฟชั่นหรือค่านิยมในหมู่ดารานักแสดงกันไปแล้ว ดังนั้น “ดารากับการศัลยกรรม” จึงอาจไม่ใช่เพื่อเจตนา “เสริมความงาม” เสมอไป แต่หมายถึง “ภาพพจน์และอนาคตทางการแสดงที่รุ่งโรจน์ชัชวาล” ด้วยเหตุผลเหล่านี้ทำให้นำมาซึ่งการศึกษาเรื่อง “ดารานักแสดงหญิงกับศัลยกรรมเสริมความงาม”

คำถามในการศึกษา

1. มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลให้ดารานักแสดงหญิงตัดสินใจทำศัลยกรรมเสริมความงาม
2. การทำศัลยกรรมเสริมความงามส่งผลกระทบต่อดารานักแสดงหญิงอย่างไร
3. การสร้างค่านิยมที่เหมาะสมในกลุ่มดารานักแสดงหญิงเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ดารานักแสดงหญิงตัดสินใจทำศัลยกรรมเสริมความงาม
2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบต่าง ๆ ในการทำศัลยกรรมเสริมความงามของดารานักแสดงหญิง
3. เสนอแนวทางการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมของดารานักแสดงหญิง

หญิง

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ศึกษาข้อมูลเชิงลึก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประจักษ์ศึกษาหาข้อเท็จจริง โดยการรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานที่เป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการอธิบายเรื่องปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ดารานักแสดงหญิงตัดสินใจทำศัลยกรรมเสริมความงาม และหลังจากนั้นรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มดารานักแสดงหญิงที่ผ่านการทำศัลยกรรมเสริมความงามโดยไม่จำกัดอายุ จำนวน 20 คน และดารานักแสดงหญิงที่ไม่ทำศัลยกรรมเสริมความงาม จำนวน 5 คน จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Research))

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้ดารานักแสดงหญิงตัดสินใจทำศัลยกรรมเสริมความงาม
2. ทราบถึงผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบจากการทำศัลยกรรมเสริมความงามของดารานักแสดงหญิง เพื่อให้ผู้หญิงในกลุ่มต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจทำศัลยกรรมเสริมความงาม

3. ดารานักแสดงหญิงมีค่านิยมที่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องการทำศัลยกรรมเสริมความงามตลอดจนการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้กับดารานักแสดงหญิงในเรื่องของความสามารถทางการแสดงจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศัลยกรรมเสริมความงามหรือศัลยศาสตร์ตกแต่งเสริมสวย (Cosmetic Plastic Surgery) หมายถึง การผ่าตัดเพื่อความสวยงามในคนปกติให้ดูดีขึ้น เช่น การผ่าตัดเสริมจมูก, ตา 2 ชั้น, ดึงหน้า, เสริมหน้าอก, การผ่าตัดด้วยเลเซอร์ เป็นต้น

ดารานักแสดง หมายถึง บุคคลที่แสดงนำหรือมีชื่อเสียง ในศิลปะการแสดงในทางใดทางหนึ่ง เช่น ดาราภาพยนตร์

ปัจจัย หมายถึง สาเหตุอันมีผลทำให้ที่ดารานักแสดงหญิงตัดสินใจทำศัลยกรรมเสริมความงาม

ค่านิยม (values) หมายถึง สิ่งที่บุคคลพอใจหรือเห็นเป็นสิ่งมีคุณค่า และยอมรับไว้เป็นความเชื่อ หรือความรู้สึกนึกคิดของตนเอง เช่น การสร้างค่านิยมของดารานักแสดงในเรื่องความสามารถทางการแสดงมากกว่าเรื่องความสวยงามของรูปร่างหน้าตา